

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 376/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovéj a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Švajčiarska konfederácia, zastúpeného JUDr. Mariánom Havrilom, advokátom, Námestie slobody 13, Michalovce, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 10 C 97/2020-155 zo 14. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci: Uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Co 111/2021 z 25. júna 2021 bol navrhovateľke proti sťažovateľovi ako neúspešnému odporcovi priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Okresný súd Michalovce (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 10 C 97/2020-142 z 26. novembra 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke celkové trovy odvolacieho konania vo výške 379,11 eur na účet jej právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. O sťažnosti sťažovateľa podanej proti predmetnému uzneseniu rozhodol okresný súd uznesením č. k. 10 C 97/2020-155 zo 14. marca 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) vydaným sudcom tak, že ju ako nedôvodnú zamietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd uviedol, že uznesenie o výške trov odvolacieho konania bolo vydané v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov

za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a celkové trovy odvolacieho konania boli navrhovateľke v plnom rozsahu priznané na základe prevedených a podrobne špecifikovaných úkonov vo veci odsúhlasených aj na základe obsahu spisového materiálu súdu. Tvrdenia sťažovateľa o tom, že za poradu s klientom uskutočnenú 4. júna 2021 nepatrí právnenému zástupcovi navrhovateľky odmena a tiež ani náhrada za vykonanú pracovnú cestu a náhrada za stratu času, nepovažoval okresný súd za opodstatnené, keďže o uvedenej porade bola súdu doložená aj listinná podoba – záznam o vykonanej porade. Skutočnosť, že právny zástupca vycestoval za klientom, a nie klient za svojim právnym zástupcom, takisto podľa názoru súdu neobstojí, keďže za vykonané právne úkony mimo sídla advokáta patrí náhrada v zmysle § 17 ods. 1 vyhlášky, a to bez akejkolvek bližšej konkretizácie „kto za kým“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutému uzneseniu o zamietnutí sťažnosti podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že ním okresný súd porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces, keďže rozhodol v rozpore so zmyslom vyhlášky a čl. 16 a čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Napadnuté uznesenie považuje sťažovateľ za nezákonné a svojvoľné. Nesúhlasí s priznaním náhrady cestovného za vykonanú cestu 4. júna 2021 a náhradu za stratu času za cestu advokátky z miesta sídla advokátskej kancelárie v Košiciach do miesta bydliska klientky v Michalovciach na účel vykonania porady s klientkou. Dôvodí, že navrhovateľka si dobrovoľne vybrala právnu zástupkyňu v krajskom meste v Košiciach, čo je jej právo na výber právneho zástupcu, avšak to, že právny zástupca nemá sídlo kancelárie v mieste jej bydliska, nemôže byť na škodu protistrany. Navrhovateľka nie je imobilná a ani nebola umiestnená v žiadnom zdravotníckom alebo obdobnom zariadení, ktoré by nemohla opustiť, preto podľa sťažovateľa neexistuje žiaden relevantný dôvod na to, aby advokátka cestovala na účel vykonania porady za klientkou. Podľa sťažovateľa je nelogické a v rozpore s vyhláškou, ak navrhovateľke boli priznané takéto trovy konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu o zamietnutí sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania. Sťažovateľ nesúhlasí s priznaním náhrady trov konania spočívajúcich v cestovnom a náhrade za stratu času za vykonanú cestu advokátky z miesta sídla jej advokátskej kancelárie do miesta bydliska klientky, ktoré považuje za nehospodárne a od ústavného súdu očakáva prehodnotenie záveru okresného súdu v tomto smere.

5. Vzhľadom na to, že námietky sťažovateľa smerujú proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške trov konania, považuje ústavný súd za žiaduce poukázať v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie

všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, III. ÚS 464/2015, I. ÚS 630/2017).

6. Ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, zohľadniac súčasný postoj prezentovaný Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v kontexte rozhodovacej činnosti ústavného súdu v tzv. bagateľných veciach (rozhodnutie ESLP vo veci Kľačanová proti Slovenskej republike, č. 8394/13, rozsudok z 27. 11. 2018), v zmysle ktorého tzv. bagateľnosť veci (predmetu konania) nemôže byť jediným a nosným dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti (I. ÚS 247/2019), a nie je tomu tak ani v tomto prípade.

7. Po preskúmaní napadnutého uznesenia (v spojení s uznesením vyššieho súdneho úradníka) ústavný súd konštatuje, že nezistil v dôvodoch napadnutého uznesenia takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup okresného súdu nemajúci oporu v zákone. Okresný súd postupoval v rámci vymedzenom príslušnými právnymi predpismi regulujúcimi trovy konania a nedopustil sa takého výkladu (a aplikácie) relevantných ustanovení, ktorým by poprel ich podstatu, zmysel a účel a ktorý by predstavoval nepredvídateľnú interpretačnú svojvoľu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia nevykazuje ani prílišný formalizmus či svojvoľu pri odôvodňovaní vysporiadavania sa okresného súdu so sťažnostnými námietkami sťažovateľa vo veci rozhodovania o sume náhrady trov. Naopak, okresný súd v napadnutom uznesení svoje stanovisko k sťažnostným námietkam sťažovateľa v okolnostiach veci primeraným a zároveň logickým spôsobom zdôvodnil. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že okresný súd úkon právnej služby, ďalšiu poradu s klientom, a s tým súvisiacu náhradu cestovných nákladov a náhradu za stratu času posúdil samostatne so zreteľom na to, či išlo o preukázaný, odôvodnený a účelne vynaložený výdavok, ktorý strane sporu vznikol v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva (m. m. nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 207/2019). Ústavný súd v tomto smere odkazuje aj na znenie § 251 CSP, z ktorého uvedený názor ústavného súdu vyplýva. Ústavný súd argumentáciu tvoriacu súčasť napadnutého uznesenia nemôže považovať za nesúladnú s limitmi sťažovateľom označených práv a je toho názoru, že okresný súd rozhodol vo veci výšky náhrady trov v intenciách právnych predpisov spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden závažný procesný exces a ani zásah do označených práv sťažovateľa, ktorých porušenie namieta.

8. Pokiaľ ide o tú časť argumentačnej línie sťažovateľa, v ktorej uvádza, že nemôže mu byť na škodu tá skutočnosť, že navrhovateľka si zvolila právnu zástupkyňu, ktorá nemá sídlo advokátskej kancelárie v mieste bydliska navrhovateľky, ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoj nález č. k. I. ÚS 41/2021 z 19. mája 2021, z ktorého vyplýva záver, v zmysle ktorého posúdenie účelnosti trov právneho zastúpenia založené výlučne na kritériu vhodnosti voľby advokáta vzhľadom na sídlo jeho advokátskej kancelárie stojí mimo ústavnokonformného výkladu podústavného práva. V predmetnom náleze ústavný súd poukázal aj na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej postup súdu smerujúci k tomu, že z nákladov na právne zastúpenie dochádza k vylúčeniu náhrad cestovného a náhrad za stratu len preto, že sídlo

advokátskej kancelárie sa nenachádza v obvode (okrese) sídla konajúceho súdu alebo bydliska účastníka konania, nezodpovedá sledovanému cieľu, tak ako to má na mysli § 142 až § 150 Občianskeho súdneho poriadku [teraz § 251 a nasl. CSP, pozn.], a dotknutá právna úprava o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci v spojení s čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 2 ods. 3 ústavy a ústavne konformnému výkladu reprezentovanému ústavným súdom v tom, že zmyslom a účelom inštitútu náhrady trov konania pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnému účastníkovi náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybné zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon; tieto sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne (pozri napr. uznesenie č. k. 5 M Cdo 7/2008 z 3. februára 2010, č. k. 5 M Cdo 21/2009 z 3. februára 2010). Vychádzajúc z uvedených judikatórnych záverov tak ústavného súdu, ako aj najvyššieho súdu považuje ústavný súd argumentáciu sťažovateľa uplatnenú v ústavnej sťažnosti za neopodstatnenú.

9. Je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ aj pred ústavným súdom zopakoval námietky, ktoré už boli predmetom preskúmania okresným súdom, na základe ním podanej sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, teda ústavná sťažnosť je vlastne iba pokračujúcou polemikou s právnym názorom okresného súdu. Sťažovateľ tak vedome stavia ústavný súd do pozície bežnej prieskumnej inštalácie všeobecného súdnictva, keď požaduje, aby ústavný súd vec opätovne posúdil a stotožnil sa s jeho názorom. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštaláciou v systéme všeobecného súdnictva a že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle, ktorá by mohla mať za následok porušenie práv sťažovateľov.

10. Vzhľadom na už uvedené hodnotí ústavný súd námietky sťažovateľa o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu ako zjavne neopodstatnené, čo je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

11. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu